

בעזהשי"ת

מִים עֲמוּקִים עֵצָה בְּלֵב-אִישׁ וְאִישׁ תְּבוּנָה יִדְלָה

סטריקור

קובץ דברי תורה

עצה ותבונה

דברי תורה
מב"ק מרז אדמו"ר זצלה"ה
'עומק לב'

שיעורים בספרה"ק
מב"ק מרז אדמו"ר שליט"א
'מים עמוקים'
'דולה התבונה'

פרשת בהעלותך
תשפ"ב

מכון זכור
לאברהם
סטריקוב

מזמור לתודה

הגליון נתרם לברכה ולזכות אלה אשר נדבם ליבם להרים תרומת ה' לשובת המזננים
בהיכל הגדול בבית מדרשו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
לרווחת המתפללים והלומדים. ה"ה

החפץ בעילום שמו

הר"ר יעקב דן שוכמן הי"ו

הר"ר יחזקאל מורגנשטרן שליט"א

הרה"ג ר' אליעזר רייכר שליט"א – לונדון

התורם לע"נ הרה"ח ר' רפאל ב"ר חיים אהרן רפפורט זצ"ל

התורם לע"נ הרה"ג ר' יצחק מנחם מנדל ב"ר דוד צבי גרליץ זצ"ל

ישאו ברכה מאת ה' וימלא ה' כל משאלות לבם לטובה ולברכה

הגבאים

מתפללי ולומדי ביהמ"ד

לתרומות והנצחות:
052-7620204

קובץ י"ג
ערש"ק פר' בהעלותך תשפ"ב

ניתן להאזין לשיעורי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
מדי ליל שישי בשידור חי במערכת 'קול סטריקוב' מס' 072-3371263 שלוחה 4.
כמו כן ניתן להאזין לאחר השיעור בקו שיעורי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בקול הלשון'
מס' 073-2951269 שלוחה 1.

בהעלותך

ותסגר מרים מחוץ למחנה שבעת ימים והעם לא נסע עד האסף מרים (יג, טו). וברש"י: והעם לא נסע, זה הכבוד חלק לה המקום צציל שעה אחת שנתעכזה למשה כשהושלך ליאור, שנאמר ותתלצ אחותו מרחוק וגו'.

וי"ל שהיה השכר של מרים מידה כנגד מידה, כי משה הוא שקול ככל ישראל (מכילתא פרשת השירה א), וצוודאי שעל דעת כן עשתה מרים כ"כ והשתדלה צציל משה, משום שידעה שעתיד להיות מושיען של ישראל, ושקול ככל ישראל. וממילא חסוב כאילו נתעכזה אז צציל כל הכלל, ולכן מדה כנגד מדה נתעכבו כל כלל ישראל צצילה.

ועוד י"ל צהקדם מה שקשה לפי פשט הכתוב שמשמע שהיה זה מלד העם שלא נסעו לכבודה של מרים, והלא 'על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו' (לעיל ט, כג), וממה נפשך, אם נעלה הענן היו צריכים לנסוע ולא היו יכולים להתעכב. ואם לא עלה הענן א"כ הרי לא הייתה העכזה צציל מרים, אלא כי צלאו הכי עדיין לא הגיע זמן הנסיעה. וצעל כרחק הפירוש הוא שמן הדין צצר היה הזמן לנסוע, ואעפ"כ לא נעלה הענן לכבודה של מרים, וצאמת העם צעצמם לא הרגישו שיש כאן עכזה לכבוד מרים, ורק שלפי דעת עליון צצר היה צריך להיות הנסיעה, ומ"מ עיכב הקצ"ה לצורך מרים^ה.

ועולה מזה דצר נפלא, כי הנה השראת השכינה על מחנה ישראל צעת

א) ראה במדב"ר (יד, ג): והעם לא נסע עד האסף מרים, מלמד שנתעכב לה הענן. ובאוה"ח הק' כתב: והעם לא נסע. תלה הדבר בעם ולא אמר ולא נסע העם, להודיע כי העם הסכימו לבל יסעו עד האסף מרים, והגם שהדבר היה תלוי בנסיעת הענן, התורה מעידה כי גם בזכותה הם היו חפצים בעכבה לכבודה. אמנם הספורנו כתב: והעם לא נסע, אף על פי שהענן סר מעל האהל

המסעות לא הייתה צמדרגה שווה
 כצעת החנייה, שאז המקדש וכליו
 במקומם ומקריצים קרצנות ומדליקים
 הנרות, וכל זה אינו צעת הנסיעה. ואשר
 לכן ס"ל לר' אליעזר (מנחות נה.) דצעת
 המסעות הותרו הטמאים להיכנס
 למחנה. והיינו כי טעם סילוקם מן
 המחנה (ראה רמב"ן לעיל ה, ב) הוא משום
 השראת השכינה על המחנה, ואין הוא
 וטמא יכולים לדור בכפיפה אחת, ולכן
 מחוץ למחנה מושבם. אבל בזמן המסעות
 שכבר אין כ"כ השראת השכינה יכולים
 להיכנס. וא"כ נמלא שצעת שנתעכז
 הענן צשציל מרים, נגרם עי"ז תוספת
 השראת השכינה יותר ממה שהיה ראוי
 מן הדין, כיוון בלאו הכי כבר היה צריך
 להעלות הענן וכאמור.

ובזה יצוחר עוד מה שהיה שכר זה
 מידה כנגד מידה, זכתה לכך שעל
 ידה נגרם תוספת שכינה בישראל, צשציל
 שנתעכזה למשה צשצילו ירדה שכינה
 לישראל (צ"ר יט, ז).

ויש להוסיף עוד נוסף בזה, כי הנה
 וודאי שחטא מרים שדיצרה באחיה
 היה חטא דק מן הדק, והיינו כי לפי
 דרגתה שהשיגה כ"כ באחיה, ואשר לכן
 נתעכזה צשצילו והשתדלה עצורו, כי
 ידעה בגודל מעלתו, לכן גם דיצור מועט
 כזה נחשז לפגם, ועל כן נענשה. והנה
 כאשר עשתה תשובה נתקן פגם זה, ולכן
 נוסף עכשיו צהשראת השכינה שהוא
 צזכות מעלת משה.

דולה התבונה

'שלך גדולה משלהם'

קיום המצוות הרגילות והתמידיות מתוך הערכה נכונה

מסתעף לענייני הנהגת הבית

שיעור לאברכים א' תמוז תשע"ח

חלישות דעתו של אהרן הכהן - להורות לדורות שלילת מידה זו

נודעים דברי רש"י בתחילת הפרשה: "למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת הנשיאים, לפי שכשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה אז דעתו, כשלא היה עמהם בחנוכה לא הוא ולא שבטו, אמר לו הקב"ה חייך שלך גדולה משלהם, שאתה מדליק ומיטיב את הנרות". והמפרשים ובספרים עסקו הרבה בדברי רש"י אלו וביארוהו באופנים רבים. אמנם בפשוטו יש להבין מה שנאמר כאן על אהרן כהנא קדישא שהיה אצלו בחינה של חלישות הדעת, ולכאורה מידה זו מתאימה לאנשים פשוטים המתקנאים בחלק חברים, ומה שייך זה אצל אדם הגדול בענקים כמוהו.

ושמא יש לומר, על פי המבואר בספדה"ק שביארו מקרי חטאים ומעשים שאינם ראויים שזכרו על האישים והדורות הקודמים, שלא אירעו אלא כדי לסלול דרך לדורות הבאים, להזהיר ממעשים אשר לא לה' המה ואשר אינם ישרים לפניו. ועל דרך זה י"ל, דהכא נמי אירע מקרה זה של חלישות הדעת אצל אהרן הכהן, שבאמת לא היה ראוי לכך, אלא שהיה זה להורות עניין זה גופא, שאין לחלישות הדעת מקום בלב עובדי ה', ויש לעבוד על כך לצאת מכל החלישות הדעת, וכל מה שאנו יודעים שחלישות הדעת היא מידה שאינה נכונה, מפרשה זו אנו דנים, והיינו על ידי מה שנאמר

לאהרן כתשובה לחלישות דעתו 'שלך גדולה משלהם', כך כל יהודי צריך להתחזק בעצמו במה שיש בו, ולא להתעסק עם מה שאין לו וישנו אצל פלוני ואלמוני. כי כל אחד יש לו את התכונות שלו ואת העבודה המיוחדת לו, והקב"ה רוצה מכל יהודי עניין אחר. וממילא אין מקום לחלישות הדעת הבאה מחמת קנאה במה שאינו שלו.

ואמנם יש אופן שהאדם משתוקק לאיזה עניין רוחני שיש לאחרים והוא יצא מן הכלל, והשתוקקות זו היא רצויה ומקובלת, כמבואר בפרשתנו בדברי הטמאים לנפש אדם שלא יכלו לעשות את הפסח (ט, ז), שמענו לפני משה 'למה ניגרע לבלתי הקריב את קרבן ה' במעדרו בתוך בני ישראל', ורואים שהיה טענתם זו מרוצה, עד שבזכות זאת קיבלו את המתנה הגדולה של הפסח שני, והיינו כי לא באה התביעה מכח הרגשה של קנאה וחלישות הדעת, אלא רק מרצון אמיתי לזכות גם כן להקריב את הפסח, ולכן ישרו דבריהם לפני ה', אבל חלישות הדעת מחמת מה שיש לחבירו ואין לו, מידה רעה היא, ויש להישמר הימנה, ובאמת אין לה מקום, וכאמור שכל יהודי יש לו את החלק והמקום שלו, לפלוני יש מעלה זו, ולאלמוני יש מעלה אחרת, ו'שלך גדולה משלהם' - כל אחד עם הדבר שלו הוא מיוחד וגדול, ואף אחד אינו יכול לקחת לו את מעלתו ואת תפקידו שייעד לו הקב"ה. והוא לימוד גדול.

'שלך גדולה משלהם' - שגם העבודות הפשוטות יש בהם אור גדול,
וממילא אין מקום לחלישות הדעת

ויש להוסיף בזה עוד, בהקדם מה שכתב בספר חכמה ומוסר להגה"צ רבי שמחה זיסל מקלם זצ"ל (מ"א עמ' רנז) על הפסוק (ט, ג) 'ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרתיה כאשר צוה ה' את משה, ופירש"י, 'ויעש כן אהרן, להגיד שבחו של אהרן שלא שנה'. וכבר עמדו בספרים בזה, מה השבח שנשתבח אהרן קדוש ה' בזה שקיים את מצוות ה' כמאמרה. ומבאר, כי הנה בדרך כלל בני אדם מעריכים מצוות גדולות ונשגבות, אבל מצוות תמידיות ופשוטות אין הם מחשיבים כ"כ, אמנם זהו מפני שאינם משיגים את האור הגנוז במצוות הרגילות, אבל הצדיקים יש להם עיניים לראות את האור הגדול שיש בכל מצוה ומצוה, הקלה כהחמורה. וזהו שנאמר אצל אהרן 'ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרתיה כאשר צוה ה' את משה', היינו שדבר

קל כזה להטות את הפתילה כלפי הנר האמצעי, היה אצלו עסק גדול כמו העבודה הגדולה להיכנס לפני ולפנים ביום הכפורים להקטיר את הקטורת, והכין את לבבו לזה בכוונה גדולה, לעשות 'כאשר צוה ה' את משה', כי ראה את האור הגנוז בדבר הקטן כזה. וזהו כוונת רש"י 'להגיד שבחו של אהרן שלא שינה', היינו שלא שינה בכוונתו ובהתלהבותו בעבודה זו משאר העבודות היותר גדולות. ועל זה כדאי לכתוב פסוק שלם בתורה, להודיע שאין קטנות לפניו יתברך, והדבר הנראה לנו יותר קטן – באמת הוא גדול.

וביסוד זה אפשר לבאר את חלישות דעתו שנזכרה כאן אצל אהרן הכהן, שכאמור נכתב להשכיל בינה לבני ישראל להרחיקם ממידת חלישות דעת. כי כאשר נתבונן נראה שעל פי רוב חלישות הדעת בעבודת ה', יסודה בדעת בעלי בתים האמורה שרוצים ומבקשים עבודות גדולות ודברים נשגבים, וזאת מחשיבים ומעריכים, אבל דברים פשוטים ורגילים מחיי היום יום אינם נחשבים. ועל זה נאמר 'שלך גדולה משלהם', היינו כי מי שבאמת רואה את האור הגנוז במצוות, יודע שאין כלל חילוק והבדל בין המאורע הגדול של חנוכת הנשיאים, לבין העבודה התמידית והקלה של הדלקת והטבת הנרות, כי שניהם הם מצוות ה' ועבודתו, ורב טוב ואור מופלא רום מעלה צפון וטמון בכל מצוה ועבודה.

ובענין זה יש לנו להתחזק מאוד, כי אמנם זאת היא המציאות הרווחת בקרבנו, שחשיבות יתירה אמנם שמורה בנו לעבודות גדולות, אבל חסרה שימת הלב וההתעוררות למצוות רגילות ותדירות. ומה נפלאים הם דבריו של הגה"צ רבי ברוך שמעון שניאורסון זצ"ל ר"י טישעביץ חדב"נ מרן הגאון מטשעביץ זצ"ל (במכתבו הנדפס בראש הספר 'הגאון מטשעביץ', להרה"ח ר' בצלאל לנדוי ז"ל) בבואו לדבר על דמותו הגדולה של חותנו, ומציין במיוחד עניין זה של העקביות וההתמדה על שמירת כל דבר קטן בהנהגה הטובה בכל ימי חייו, וכותב שם שלא יהיה דבר זה קל ערך בעינינו, כי אדרבה, בזאת תיבחן גדלותו האמיתית של האדם, יעו"ש שהרחיב בשיחה נאה בעניין זה. והוא דבר נפלא למתבונן, כי על המשעבינער רב מספרים

מעשים גדולים ומופלאים, אולם חתנו הגרב"ש זצ"ל ראה את הגדלות בדמותו דווקא בהנהגה הרגילה והיום יומית (ואמנם 'הא היה אומר', כי הגרב"ש זצ"ל היה בעצמו מיוחד בעניין זה).

הערך האמיתי של המצוות תלוי בהערכתו של האדם

ובאמת הערכת האדם את המצוות שמקיים אינה נוגעת רק לעצם הרגשתו בקיום המצוה וזהירותו בה, כי הנה מבואר בספרים, בשפת אמת ועוד, שהערך האמיתי של כל דבר רוחני, והשכר שמקבלים על זה, הוא תלוי בחשיבות שמייחס לכך האדם עצמו. ולדוגמא, אדם שיכול לוותר על מצוה בשביל ממון, הרי שממון חשוב בעיניו יותר מן המצוה, אזי כך באמת נחשבת המצוה שלו, פחות משווי הממון הגשמי. וראיתי דבר נורא לפי זה, כי ידוע שאף ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא (קידושין לט:), לרשעים משלמים שכר המצוות שקיימו בעוה"ז, כדכתיב (דברים ז, י) 'ומשלם לשנאיו אל פניו להאבידו', והנה ידוע הביאור במה ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא, היינו משום שלגודל השכר המגיע על קיום המצוות לא שייך כלל שכר מצוה בעולם הזה, אם כן איך לרשעים כן שייך ליתן שכר מצוותיהם בעוה"ז. אכן על פי האמור מוכן היטב, כי השגת הרשעים במצוות הוא הרי לא יותר ממה שהם מעריכים את העולם הזה, וממילא אכן מצוותיהם אינן שוות יותר מעולם הזה. אבל יראי ה' אשר אצלם כל חיזו דהאי עלמא הוא כקליפת השום כנגד מצוה אחת, אזי אכן מצוותיהם חשובות כך, ולפי ערך זה ניתן להם שכרם, וממילא באמת לא שייך ליתן להם את השכר בעוה"ז.

והדברים מבהילים, ואמנם אנו מעריכים ומחשיבים את המצוות, אולם חסר לנו בהערכת המצוות התדירות והמעשים הפשוטים כראוי, ולפי האמור נמצא שבאופן כזה הם אכן לא נחשבים כערכם האמיתי, והוא פחד נורא, שאפשר לקיים מצוות ומעשים טובים, אולם הם אינם נערכים כלפי שמיא כפי ערכם הנכון. ולהיפך, שכמה שהאדם ניגש בחשיבות וברוממות למעשים אלו, אז אכן יש בהם אור מופלא כשאר המצוות והעבודות החמורות.

מעשים שעושים ממילא כחלק מעול הבית, ובכוונה נכונה הרי הם מצוות ועבודת ה' וישנם מעשים שמחמת חוסר התבוננות, אין מתייחסים אליהם כלל כמצוה ועבודת ה', אלא כדברים הכרחיים הנגזרים משגרת החיים. הדבר שכיח בחיי האברכים הנושאים בעול הבית והילדים. מצוי שנדרשים לעשות בבית פעולות שונות לכבוד שבת, לנקות או לבשל, וכיוצ"ב. והנה יכול האברך לקבל זאת כעניין הקשור לחייו הארציים, שהוא בעל משפחה ומוכרח לתת את חלקו בצרכי הבית, ואז יעשה זאת בקושי ובהרגשת חוסר ברירה, ובפרט כאשר הוא יגע ועמל בפעולה זו. באופן כזה אכן אין למעשה זה שום ערך עליון. אכן לעומת זאת הוא יכול לגשת לזה עם כוונה של עבודת ה', שהרי מצוה היא, של כבוד שבת. ואז, אם ניגש עם הבנה כזו, זה אכן שווה ונחשב עד למאוד. הכל תלוי בכוונה ובגישה למעשה, זה הופך את המעשה מן הקצה אל הקצה.

ולא רק בדברים לכבוד שבת, אלא כל דבר שעושים בבית, הרי יש בכך מצוה ועבודת ה', ואם עושים זאת לשם מצוה, לשם הגדלות של העניין, אז תופסים שזה באמת משהו גדול, וזה ממש מרומם את האדם, ואז זה באמת נחשב, אבל אם עושים זאת בכבוד ובהרגשה שמוכרחים ואין ברירה, אז אין לזה אכן שום חשיבות.

בפעם הראשונה שנפגשתי עם הגה"ח ר' יוס'ל ציינווירט זצ"ל, בין הדברים התגלגלה השיחה בעניין צער גידול בנים, וסיפר, שבימי אברכותו, כשכבר שימש כמגיד שיעור בישיבה, פגש פעם בבוקר את זקנו הרה"צ ר' דוד אריה בריזל זצ"ל - הוא אבי הגאונים החסידים המרוממים, ר' זלמן זר' אלעזר, והיה בעצמו אדם נעלה מאוד - והתלונן לפניו על כך שהילדים התעוררו בלילה ולא הניחו לו לישון, וכעת הוא צריך ללכת לומר את השיעור, והוא עייף ויגע. אמר לו ר' דוד: כשילד מתעורר בלילה, כך יש לנהוג - לקום, ליטול ידים, לומר ברכת התורה, לקחת גמרא וליטול את הילד ולהרדימו תוך כדי לימוד. כאשר נוהגים כך נמצא שמקיימים בבת אחת תורה ועבודה וגמילות חסדים. תורה - הרי לומדים, ועבודה - כשמנענעים את התינוק ביד, וגמילות חסדים - שמרדימים אותו. אמנם, כפי שהמשיך ר' יוס'ל, הוא

אמר אז לזקנו, שסוף סוף, מציאות כזו מתאימה לאנשים שיש ביכולתם להיות ערים בלילה ולישון בבוקר, אבל הוא הרי צריך לשמש ביום כמגיד שיעור, ואיך יוכל להיות ער גם בלילות וגם בבקרים. ור' דוד ענה לו שהוא אכן צודק. אמנם לא לכל אחד ולא תמיד זה שייך, אבל צריך לדעת גם את זה, שישנה אפשרות, עם עשיית דבר פשוט ואנושי לכאורה, לקיים את שלושת עמודי העולם - תורה ועבודה וגמ"ח.

זה היסוד העולה, לחיות עם התוכן של המעשים שאנו עושים ממילא. אותו דבר אפשר להסתכל על זה כדבר אנושי וארצי, ולעשות זאת עם הרגשה של 'וואס קען מען טוהן', חייבים לקום לילדים אז אין ברירה, ואפשר להסתכל על זה כעבודה גדולה.

מענין לענין אספר מעשה נפלא, שנגע מאוד לליבי. סיפר לי אחד על זקנו שעבר את תלאות השואה, ואחר המלחמה הקים את ביתו, בגיל מבוגר מאוד, וכמדומה שכבר היה נשוי לפני כן, והרגיש שכבר אין ביכולתו לשאת בעול טיפול ילדים, ולכן לפני השידוך אמר לאשתו שהטיפול בילדים שיוולדו להם יהיה מוכרח להיות מוטל עליה. היא אמרה הן, וכך התחתן על דעת כן שעול הילדים אינו מוטל עליו. והנה נולד ילד, וכדרך התינוקות התעורר באמצע הלילה, והאיש קם ממיטתו והתיישב ללמוד. תמהה האשה לפניו: הרי אתה פטור מלקום, למה זה קמת. ענה לה כך: אני אכן לא יכול למפל בילדים - אבל הייתכן שאני אשן בעוד את תצטרכי לנרד שינה מעיניך. לא יתכן כדבר הזה, אם את ערה אני גם אקום. מחשבה של יהודי מבוגר שמגיע מעולם אחר לגמרי. לא צריך לחקות את זה, אבל כדאי לדעת איך יהודי הסתכל על דבר.

לא להיות 'מקבל יסורים באהבה' אלא 'מכיר בטובה'

ובענין זה יש להתחזק בנקודה נוספת, והוא עפ"י דברי הרמב"ן בפרשתנו (י"א, ב) על המתאוננים, שהיה הדבר רע בעיני ה', כי "היה להם ללכת אחריו בשמחה ובטוב לבב מרוב כל טובה אשר נתן להם והם היו כאנוסים ומוכרחין מתאוננים ומתרעמים על ענינם". והוא לימוד גדול, איך צריך האדם לחיות, עם שמחה מתוך הכרת כל הטובה, ולא להתאונן על הקשיים והדברים החסרים.

סיפר הגה"ח ר' יוסף ציינווירט זצ"ל שנסע פעם לחיפה אל הרה"ק רבי יוחנן מקרלין זצ"ל לשבת או ליו"ט, כשחזר שאלו אביו מה שמעת, הרבי לא היה מרבה בדיבורים, אולם דיבור אחד שמע ממנו, וכך אמר: ראיתי כבר הרבה מקבלים ייסורים באהבה, אבל איפה ישנם כאלו שהם מודים על הטובה כראוי. אמר לו אביו: אבאר לך את כוונת דברי הרבי, משל למה הדבר דומה, לעני ואביון שהיה מוטל באשפה, לא היה לו מאומה, ובא יהודי וריחם עליו, עד שאמר לו בא ואתן לך חדר טוב לגור בו. והכניסו, והתקין לו את המקום כראוי, ודאג לו לכל צרכיו ונתן לו לאכול בכל יום. לימים מצאו חבר, שאלו לשלומו, וענה לו: ב"ה, טוב מאוד, ישנה אמנם בעיה אחת, שכל יום בצהריים, כאשר אני רוצה לנח, בדיוק אז באים שם לנקות, ולא מאפשרים לי לישון. אדם כזה הלא הוא כפוי טובה שאין כמותו. איש חסדו הרי דואג לכל צרכיו, וגם הניקיון הזה הוא חסד שעושה עמו לפנים משורת הדין, והוא עוד מעז להתלונן על כך. זאת היא כוונת הרבי, ישנם אנשים שהם מקבלי ייסורים באהבה, אבל איפה יש את אלו שהם מודים על הטובה – שהם אינם רואים כלל את החיסרונות, אלא את כל הטוב שיש להם.

על דרך זה שמעתי מהגה"ח ר' נטע ציינווירט זצ"ל, על נסיעתו אל רבו הרה"ק רבי מרדכי שלמה מבאיאן זצ"ל פעם אחת בחודש תשרי. הנסיעה הייתה קשה מאוד, דרך הים, והנה באותו חג הסוכות חלה הרבי והתאשפז בבית החולים, כך שחלק מתכלית נסיעתו של ר' נטע לכאורה הלכה לריק, אולם הוא חזר דווקא מתקופה זו עם שני מעשיות בעלי לקח רב: בתחילת שהותו בביה"ח, היה הרבי מחובר להנשמה, באמצע חוה"מ היה יום אחד שהתאפשר להוריד את ההנשמה, ומיד ברגע שהורידו את ההנשמה נשמע מפה קדשו כך: צריך לראות לא להיות כפוי טובה. אחר כך בשבת בראשית כבר חזר לביתו, אולם היה עוד חלש מאוד, ונכנס אז לקידוש ואמר: 'השם נפשינו בחיים'. ר' נטע הטעים שני מעשים אלו עם משל על דרך האמור: אדם ערך שמחת נישואין, והכל היה ממש על הצד היותר טוב, אולם פרט אחד לא הצליח לגמרי, ושמעוהו נאנח: אוי, צער גידול בנים. ברור שיהיה ללעג ולקלס, הכל הרי הצליח כפי שרצית ויתירה מכך, ואתה עושה עסק גדול כל כך מפרט קטן כזה. בהשקפה זו הביט

הרבי על כל תקופת מחלתו. הוא עבר ייסורים נוראים, אולם לא היה בכלל בפרשה של קבלת ייסורים באהבה, אלא הרגיש מלא בהכרת הטוב - ב"ה השם נפשינו בחיים. וזה היסוד העולה מדברי הרמב"ן כאן, שיש לחיות את הטוב שמושפע לנו, לא לקבל באהבה את החסרונות ואת הקשיים, אלא לראות את הטוב הרב שיש לנו.

והן הן הדברים המבוארים באגרת הקודש ל'הרה"ק בעל התניא זי"ע באגרת המתחלת 'להשכילך בינה' (אגרת יא) שמאריך שם בהרחבה כמה אדם צריך לראות להכיר את טובת ה' בכל העניינים, וכותב שם בהאי לישנא: "וע"כ ראשית הכל שישמח האדם ויגל בכל עת ושעה ויחיה ממש באמונתו בה' המחיה ומטיב עמו בכל רגע ומי שמתעצב ומתאונן מראה בעצמו שיש לו מעט רע ויסורין וחסר לו איזה טובה והרי זה ככופר ה"ו".

ידוע שהרה"ק רבי אשר מסטאלין זי"ע עשה עסק גדול מן הנאמר בפרשתנו (י), כט) 'כי ה' דיבר טוב על ישראל', והיה עושה מזה מין יום טוב, ובכך יהי"ר שיהיה באמת 'ה' דיבר טוב על ישראל' בטוב הנראה והנגלה, אמן.

